

Friss Új

Felelős szerkesztő:
Dr. Gara Ernő

(független politikai napilap)

Telefon 304. Szerkesztőség
és kiadóhivatal Str. Mihai
Viteazul (Rákóczi-u.) 16. sz

Károly és Horthy.

Az utóbbi évtized legnagyobb politikai szenzációja Károly király naplója, amely leleplezi a két magyarországi királypucos történetét, illetve belső, kulisszák mögötti pikantériáit: az uralomra vágyó Habsburgnak és Horthynak, a degeneráltnak küzdelmét a kormányzókért. Súlyos, sötét szívszorító színjáték ez a Napló, a legtragikusabb emberi komédia megrázó annálse, melyhez hasonló írás régen hagyta el a sajtót.

— Kedves tengeruagyom!...
— Felséges Uram!...

— Ime, így szólította egymást az exkirály és a kormányzó nevezett tényleges király. A trónért való párharc során aztán eldurvult az udvariasság. Burkolt gyalázatosságokat csaptak egymás fejéhez a két gascogni legények és ezeket a gyalázatosságokat sovínista köntösbe öltöztették föl.

— A nemzet érdeke királyt kíván! — mondja Károly.

— Téved felség, a nemzeti érdek az, hogy tisztító és alkotó munkámat befejezzem! — viszonzta Horthy.

A kormányzó néha meg-inog és alkudozni kezd: az uralmért cserébe hadvezéri állást, hercegi címet, tenger-nagyi rangot és magas rendjeleket kíván. Horthy aki a háboru alatt még csak egyszerű kapitány volt, fel-tételeket szab királyának. De hamarosan meggondolja ma-gát és nem akar megvárni a budai palotától.

... A nemzet érdeke.

... A trón iránti kötelesség.

És tovább csattognak a frázisok. A két kényur gyű-lölködve folytatja a párbe-szédet és állandóan a köz, a hon, a nemzet érdekére hi-vatkoznak. Igaz, mély tra-gédia, ahogy ez a nagy, szent, isteni érdek ezen a gonosz, lelkeken tormán lé-nyeges szerepet játszhatott.

A nemzet pedig szót sem szolt érdekeiről. Nem mondta, hogy ezek az urak, Horthyk,

Károlyok és egyéb zsongló-rók a nép, hon, nemzet ér-dekében örökre tünjenek el a közszereplés színteréről, nem mondta, hogy véres és rettenetes játékot játszanak, nem mondta, hogy apró, egyéni, piszkos csatáról van szó.

Hallgatott, mert éppen rab-bilincsbe volt verve. Ő csak a börtönablakon keresztül figyelhette a királyi palota

nagyszerű konturjait, ahol IV. Károly és Horthy a rab érdekeire való hivatkozással párba-jt vívtak az arany és a hatalom miatt...

Ha egyszer a magyar nép, a hon és a nemzet ráeszmél igazi érdekeire, a Károlyok és Horthyak gonosz küzdelme cirkuszi bohócjáttékká fog törpülni és a nép, amely most zokog, egykoron ka-cagni fog az egészen.

Párisban letartóztatták Kun Béla rendőrfőnökét.

Gyárigazgató, rendőrprefektus, tengerészhadnagy, pénzhamisító, pincér és diplomata egy személyben. — Közrekerült az utóbbi évek legnagyobb szélhámosa.

A Havas-ügnökség jelentése szerint tegnap délelőtt Párisban letartóztatták Echstein Lajos ál-lítólagos szobrászt, Fischer Ar-tur tapolcsányi utazót, Németh Béla 27 éves kisvárdai illető-ség és bizonytalan foglalkozá-su egyént és Shlézinger Béla bu-dapesti illetőségű tanult.

A négy hamisító közül a leg-érdekesebb egyéniség kétségtel-nül Németh Béla. Óriási inte-lligenciájú ember, aki tízenegy európai nyelvet beszél perfek-tül. A tanácsköztársaság idején Kun Béla Nyugatmagyarorszá-g

rendőrfőnökévé nevezte ki, te-hát egy valóban felelőségteljes és előkelő pozíciót töltött be. A szovjet bukása után több rendbeli gyilkosság miatt letar-tóztatták és három évi börtön után a csere akció segítségével megszabadult. Két évvel ezelőtt egy botrányval kapcsolatba hosz-szasan foglalkoztatta a közép-európai sajtót. Akkoriban pin-cér volt egy badeni barban. A lokálban megfordult dr. Reit-cka Rudolf dúsagdag jugoszlá-viai nagyvállalkozó. Veron nevű fiatal feleségével. A fel-

tűnően szép asszony megismer-kedett Némethel, akinek sike-rült az asszonyra óriási befo-lyást gyakorolnia. Dr. Reitcka egy napon Innsbruckba utazott és amikor visszatért, feleségét már nem találta otthon. Németh a doktornét minden pénzével, ékszerével és a férj igazolvá-nyaival együtt megszöktette.

A párisi rendőrség megállá-pította, hogy Németh az évek folyamán rendőrfőnökségen ki-vül tengerészhadnagy, gyáriga-zgató, primás, újságíró, sőt a dip-lomataság stallumát is viselte.

Súlyos vádak Mussolini ellen.

Rossi volt sajtófőnök leleplezése. Gyilkossággal és rablással vádolja a miniszterelnököt.

Nitti exminiszterelnök orga-numa, a Mondo tegnapi száma-ban Rossi volt sajtófőnök me-morandumát hozza nyilvános-ságra, mely rendkívül súlyos vádakokat emel Mussolini ellen.

„Múltán a fascista sajtó bo-szúból az én számlámra akarja írni az rezsim minden botrá-nyát — írja Rossi — ki kell jelentenem, hogy mindenben, ami törvénytelen dolog előfor-dult, Mussolini direkte vagy indirekt bűnös. Történetesen igazolom ezen vádamat Annan-dola, és Misuri képviselő megkor-bácsoltatásával, amit Mussolini

rendelt el. Nitti villájának me-gátmadása szintén a miniszter-elnök utasítására vezethető visz-sza, éppen így a lombardiai kath. legényegylet szétrombolása.

— A Matteotti ügy főtetteseit De Bono generális 10 ezer li-rával és hamis utlevelekkel Párisba küldte, hogy ott bosz-szulják meg a fascista Heri ha-lálát. Ebben a kiküldetésben is benne volt Mussolini keze.

A szenzációs vádirat óriási feltűnést keltett Olaszországban. A kormány törvényes uton fog Rossi ellen eljárni.

Mussolini a Stefani-ügnökség

utján tiltakozik Rossi vádjai el-len és insinuációinak nevezi a memorandumot.

Zürichi nyitás

1924. december 31.

Berlin:	122 ³ / ₄ 187
New-York:	513 318
London:	2433 0
Páris:	2775
Milánó:	2165
Prága:	1555
Budapest:	70 ¹ / ₄
Belgrád:	790
Bucuresti:	265
Varsó:	99
Wien:	72 ¹ / ₄

Kinek van a homlokára írva?

hogy nem 6 nyeri meg a Kósa-féle házat, ha vesz egy sorsjegyet? Könnyelmű az, aki ilyen eséllyel szemben 250 leut nem kockáztat. Sorsjegyek Huszár Aladár, Mertz József és István, Páskuj Imre, Ragályi Kálmán, Fekete Mária üzletében, minden trafikban és bankban kapható.

Egy élet — egy halál

Az ő esztendő halálos ágyán igaz történetet mondok el az intézményes emberevéről.
A bankárék csecsemője a kőművesné magzatjával táplálkozik.

Az esztendő halálos ágyán mesét mondok a születésről. Az ember születéséről mondom a mesét, mert az ember áll meg az ő esztendő halálos ágyánál és az új esztendő születésének is az ember örül: mert a világ összes állatai közül csak az ember volt olyan ostoba, hogy ezt az arasznyi életet beosztotta évekre, hónapokra, napokra, órákra. Milyen nagy tragédia is az, hogy az ember időre mérte föl az életét. Nincsen tökéletes öröm. Megfoszt bennünket az igazi, kristálytisztá érzésektől az a rettenetes tudat, hogy mult van mögöttünk, időre szabott mult és arasznyi jövő áll előttünk, órákra, napokra, hónapokra, néhány arasznyira megszabott jövő.

Igen, mi vagyunk az állatvilág legszerencsétlenebbjei. Az emberi sors a legborzalmasabb minden állat sorsa között, mert képzeljük csak el, milyen boldog is a tudatlan állat, abban a pillanatban, amikor szeretkezik, amikor a napsugárban fürdik, amikor az éhségét, a szomszúságát csillapítja. Milyen boldog is az állat ezekben a nagy pillanatokban, amikor örökkévalóságnak érzi az életet! Az ember? ezekben a nagy pillanatokban sem lehet tökéletesen boldog, mert mögötte áll a mult: a szenvedések, az el nem ért vágyak, a csalódások — és előtte áll a jövő, a maga kétségbeejtő bizonytalanságával. Nagy diszonanciák ezek, amelyek lemarják a boldogságról a nagy-szerű érzések mázát.

Az arasznyi időre elhatárolt életünk nem lehet boldog. Nem hozhat soha egyetlen zavartalan, tökéletes boldog pillanatot sem. Ezért szomorú nekünk minden szilveszter, minden évforduló.

Tragikus a mi emberi sorsunk. Tragikus azért, mert tudjuk, hogy rövidere szabott az emberi élet, tragikus azért, mert tudjuk, hogy minden muló perccel, muló esztendővel, a pusztulás felé közeledünk.

És ebben a közösen tragikus sorsban mégis nagy különbség van emberi és emberi sors között. Egyik ember jólétben, szépségek, színek, illatok glóriájában éli át az illanó létet és minden ilyen kiváltságos emberre legalább is ezer nyomoruságos, kínos, keserves emberélet szolgál.

Ez a szelekció a születéssel történik. Az ő esztendő halálos ágyánál mesét mondok a születésről, amely megszabja az ember életútjának a sorát.

Egyik ember színes, selymes patyolatpárnák között születik, a másik daróc rongyokon. Aki selyem párnák között jön a világra, abból „Ur” lesz a rövid életű, aki daróc rongyokon születik, abból szolgál.

Ime, a történet jórétgen föl van jegyezve a riportér-note-szemből, az ő esztendő halálos ágyánál mindnyájunk — urak és szolgálk — közös nagy tragédiájánál elmondom.

Kisvárosunk egy palotának

nevezett emeletes házában történt — egy napon két születés. Az emeleten a bankigazgató-nának született gyermeke, a pincelakásban a kőművesné vajdolt egy szerencsétlen életet. Az a szegény kőművesné, akinek az ura a gyermek születése előtt néhány hónappal lecselt a kőműves állványról és szörnnyethalt. A bankigazgatóné azt a tanácsot kapta az orvosától, hogy ne szoptasson, mert rámeleg az egészsége. Dajkát kerestek a bankigazgatóék és hamar rátaláltak a szerencsétlen sorsú kőművesnére, akinek kenyér kellett volna, hogy a gyermekét szoptatni tudja. Le-üzentek hozzá — a kőművesné vállalta a dajkaságot. Bizott istenadta erejében, amelyből jut a maga gyermeke mellett a bankigazgatóéknak is.

Igen ám, de a bankárné kegyetlen föltételeket szabott. Azt kívánta az özvegy kőművesnétől, hogy a saját gyermekét ne szoptassa, mert nem tudná elviselni, hogy az az ő gyermekével egy anyatejen nevelkedjék. A kőművesné anyai fájdalom keresztül létrejött a borzalmas alku: úgy gondolta a szegény asszony, hogy majd csak felnő az ő gyermeke mesterséges táplálkozással is — be-

lekergette ebbe a rettenetes egyezségbe a szegénység. A tragédia aztán hamar beteljesedett: a kőművesné gyermeke elpusztult a mesterséges táplálkozáson — a bankárné gyermeke pedig pirospozsgásra hizott, a kőművesné emlőjén. Néhány hónap múlva egy kis sirt ástak a szatmári temetőben: a bankárné csecsemője megölte a kőművesné csecsemőjét.

És ha nem így történt volna. Ha a kőművesné gyermeke anyatejen fölserdült volna. Ugyan mi lett volna a sorsa? a bankárné gyermeke gyáros lett volna, a kőművesné gyermekéből munkás, aki néhány esztendő alatt elsovordt volna a gyárossá nőtt bankárcséméte gyarában. Alapjában véve tehát, könnyörlelt volna a kőművesné, amikor megölte a kőművesné szerencsétlenségére született magzatját.

Igy van az: az élet élettellel táplálkozik. Ő esztendő halálos ágyán jusson eszébe a gazdagoknak: mindnyájan a temető felé haladunk, nem tart örökké az emberéletek árán szerzett jólét — a szegényeknek pedig legyen vigasztalás: nem tart örökké a szenvedés. (g. e.)

Egy cfr. rendelet, amelyet csak a büntetések kiszabásakor hoznak nyilvánosságra

Hetven százalékos fuvardíjjal károsodnak a sightheti kereskedők.

A Máramarosba szállítandó áruk tudvalevőleg huszonöt százalékos fuvardíj kedvezményben részesülnek. Ennek a kedvezménynek a kapcsán néhány hónappal ezelőtt — mint ismeretes — a Cfr. állítólagos vizsgálókat fedezett fel, amelyet sightheti kereskedők követtek volna el azzal, hogy a kedvezményes áron szállított árukat Cseh-szlovákiába szállítottak. Ennek tulajdonítható a Cfr. hivatalos lapjában megjelent rendelet, amely szerint az áruk ha a határra, vagy a határhoz közel fekvő állomásra vannak föladva és ha nincsen föltüntetve a küldeményeken, hogy belföldi fogyasztásra szánták, nemcsak a hu-

szonöt százalékos kedvezménytől esnek el, hanem ötven százalékos export illetéket is kell fizetni.

A rendeletről senki sem tudott és a kereskedők megdöbbenne veszik tudomásul, hogy az már életbe is lépett és a tarifa hetvenöt százalékkal megdrágult. A rendeletről mit sem tudó feladók ugyanis nem tüntették fel a küldeményeken, hogy azok belföldi fogyasztásra szántak és így a sightheti kereskedőket aki-hirdetés nélkül életbeléptető rendelet súlyos fát acompli elé állította.

Mielőtt egy rendeletet életbeléptetnének, illenék azt az érdekeltek tudomására hozni, annak rendje és módja szerint.

Az elbocsájtott tanácsosok ma átadják hivatalukat.

Péntekre meglesznek a helyettesi kinevezések.

(—, dec. 31.) Az elbocsátott városközi köztisztviselők ügye ma újabb szomorú etappéhoz érkezik: a szolgálaton kívüli tanácsosok átadják hivatalukat. Miután az ujonnan kinevezettek még nem tölthetik be az elbocsátottak állásait, valószínű, hogy ennek az átadási aktusnak következményeképpen adminisztrációs zavarok fogják megbontani a városközi ügymenetet. Munkatársunk ma felkereste Ferentiu Agoston polgármestert, aki a hivatalátadásról a kö-

vetkező részleteket mondotta: — A szolgálaton kívüli állományba helyezett tanácsosok ma délből tényleg megkezdik hivataluk átadását. Az aktus holnapra be is fog fejeződni.

A tanácsosok ügykörét ideiglenesen én és helyettesem veszzük át. Nem valószínű, hogy ez a változás valamilyen rendellenességet okozza az ügyvitelben, mert pénteken a prefektus ur hihetőleg ki is nevezi már a helyetteseket.

Azok a tisztviselők, akik ma

átadják hivatalukat, holnapról fogva már nem járnak be a város házára. Kétségtelen, hogy az átadással egy csomó derék, nagytudású közhivatalnokot veszít a város.

Milliárdos család miatt őrizetbe vettek egy budapesti nagykereskedőt

(Budapest, dec. 31.) A rendőrség tegnap délből letartóztatta Herzog Dezső budapesti textil nagykereskedőt, aki bécsi cégektől azzal a fogással, hogy ausztriai nagybankokban hatalmas betélei vannak, több mint egy milliárd korona értékű árut csalt ki.

— **Hirdetmény.** Értesítettnek mindazon 1%-os forgalmi adó és 3%-os luxus adó fizető polgárok, kiknek 1922 évi Szeptember hó 1-től 1923 évi Szeptember hó 1-ig elért forgalmuk nem haladta meg a 200000. Leut, hogy az Onor. Minister Finantelor 284670.924. számú rendelete értelmében 1 Leu okmány és 50 bani segély helyeggyel ellátott kérvénnyel kérhetik az 1925 év Január hó 15-ig bezárólag a helybeli állampénztárhoz beadandók. Fel-tétlenül szükséges, hogy a kérvényre az illetékes iparhatóság igazolja azon körülményt, miszerint kérelmező bir e üzlet helyeggyel? saját anyagával dolgozik e? és a munkások száma. Az átalány összeg 1925. December 31 ig terjedő időre fog megállapítottatni és az havi részletekben fizetendő; a fizetési terminusok be nem tartása azonban az adó összeg kétszeresének megfizetését vonja maga után. Ha a megállapított átalány összeg havi részlete 25 Leunál kisebb úgy az 3 havi részletekben is fizethető. Serviciul de control Circumscripția 2. Satu-Mare.

Utlevel

vízumokat szerez gyorsan és pontosan futár vasárnap szerdán és pénteken.

TEVJOVITS Satu-Mare,

Piața Brătianu, Dacia udvar.

Uraságoktól

levett férfi ruhákat fehérneműt, labbelléket, kalapot veszek legmagasabb árban.

FRIEDMAN SÁMUEL

Satu-Mare, str. Abatorului (Vágóhid-u) 21

Hívásra hazhoz megyek

Kozmetikai intézetem

felszereltem a legmodernebb „RADIOLUX” gépekkel. Mindenféle kezeléseket eszközök, u. m. arc-massázs, ráncok kisimítása, orr-, kéz-öröszög, miteszer, pattanás, kajellatolás és minden más szépség-hibák eltávolítása, hajhullás, korpa eltávolítás, hajfestés minden szemben. Legújabb hajviseletek, ondulás és fesülés, manieur. Tisztító és művésznőknek előnyös bértelék.

ROTHSCHILD BELLA

Kozmetikai intézete,

Piața Brătianu 6., a félemloten.

Egy szatmári földbirtokos tragédiája

A gyermeki szívet megidézik a „Din Thóra” elé. — Farkas Jakab, a magányos kétségbeesett ember. — Amikor az emberi könyörtelenséget legyőzi a hagyományok.

(Sátmar, dec. 31. a Friss Ujság er. tud.) A Din Thóra a zsidók egyházi bírósága. Valaha, évezredekkel ezelőtt, élet és halál felett döntött a rabbinátusnak ez az ősrégi uriszéke. Idők mulásán a polgári hatóságok vették át az igazságszolgáltatás jogát, — de a Din Thóra továbbra is intézményes jogforrás maradt, melynek határozatai magánjogilag ugyan aktívek, de ténylegesen és a maga leszűkített ítélési körében mai napig sem csökkent hatalma. Olyan zsidó, aki a Din Thórát nem respektálná, ritkaság. A Din Thóra fegyvermező, döntő- és büntető-bíróság, melynek minden végrehajtó hatalma nem más, mint a vádlottak engedelmeskedése.

Az apai szív.

Bizonyára sokan ismerik Önök közül Farkas Jakabot. Hetvenöt éves öregember immár, de különlegesen még ma is ahoz a ritka, tagbaszakadt, rokonszenves zsidó tipushoz tartozik, amelyet Meir Aron Goldschmidt mintázott meg csudálatos regényeiben. Mintha Michelangelo Mózest kivetített volna szatmári uccára, hogy egy kis város magányában ödöngve vessen számot az élet drámai és lelketlen fordulataival.

Ime, következék Farkas Jakab története:

25 évvel ezelőtt Szatmár közelében hatalmas földbirtoka volt. 1900-ban meghalt a felesége, akitől egy kisleánya maradt. Jó zsidó háza anyja, feleség nélkül el sem képzelhető: a birtokos tehát hamarosan megdőszült, elvett egy háromgyermekes özvegy asszonyt.

A házasság kilöndön sikerült. A házaspár megértette egymást és boldogan peregette le az évek. Kis várátva eladták a földbirtokot és beköltöztek Szatmárra, ahol házat vásároltak.

Az asszony gyermeki időkben elszármaztak hazulról. A fiú önálló lett, a leányok pedig férjhez mentek. Csúpan a birtokos édes leánya maradt a szülői háznál.

Am jött a háború és a miliónyi összerombolt életsors végtelen ármádiájába felsorakozott a Farkas család tragédiája is. A nők elesetek a fronton, a fiú megsebesült és mire elvonult a nagy zivatar, a familia, immár kevesebb életörömmel telten, ismét együtt találta magát.

Egy ideig nyugodtan és békésen megtértek a családi fészékben. De rövid idő múltán kirobbantak az ellentétek, főképpen az öröklődés mikéntjének napirendre kerülése miatt. Visszás érzelmek mérgezték meg a család 24 éves békéjét és boldogságát. Apró csatákon kezdődött az egész, pártok képződtek és a szenvedelmek hevében megdőszödött a gyűlölet acélékeje. Farkas minden erejével védte a leányt, az ő leánya érdekeit. És a Farkas-család élete rövidesen pokollá változott. Apa az anyát és gyermeket a szülő ellen fordult, nem volt békés nap

és békés óra és mindenki idegennek érezte magát saját otthonában.

Az öreg ember azonban állta a küzdelmeket. Nem a maga érdekeiért harcolt, — vajjon mit várhat az élettől az, akinek 75 éve pergett le a szürke homokórán? — hanem a gyermekéért. Igazi apa volt, aki nem akart több lenni, mint egy becsületes, jóakaratu mostoha apa és mint egy önfeláldozó, talán némileg elvakultan is szerető, harcoló, védelmező édesapa.

A gyermeki szív, ahol a tragédia kezdődik.

Hónapokig tartó békétlenség után létrejött az egyezség: a vagyon a leányra iratták azzal a kikötéssel, hogy a haszonélvezeti jog holtuk napjáig asztólóket illeti. Az egyezségről és az átírási módokról a legmeglehetősen homályos fogalmazású kontraktust írtak alá a hivatalos formák között a szerződő felek.

Alig történt meg a szerződés és az aláírás, váratlan fordulat állott be a Farkas-családnál. Az anyja, a mostoha gyermekek és az édes gyermek, akiért az öreg legtöbbet áldozott, egyöntetűen az apa ellen fordultak és megvonták tőle a haszonélvezetet, majd drámajelenetek közepette végleg szakítottak vele. Ki kellett költöznie a házból, amely egész élete munkájának gyümölcse volt.

Öreg ember nem szereti a harcokat. Farkas értetlenül állván a dolgok csodálatos fordulatával szemben, békültni akart. De az egyes kísérletekre fokozódó gyűlölet volt a válasz. A gyermekek megtagadták és felesége beadta a válókeresetet. Hosszu ideig kétségbeesett nyomorban és elhagyatottságban tengette az életét, zokogós panasztételeire futott minden ismerőshöz és közvetítésre kérte fel azokat, akikről csak segítő remélhetett.

— Csak a leányomat akarom látni! — ismételte mindenütt eszelős fájdalommal. — Nem bánok semmit, csak a gyermekem adják vissza.

A gyermek nem jött és az öreg 75 év után megismerie a szív teljes könyörtelenségét. Végő elkeseredésében polgári pert nyújtott be a felesége és a leánya ellen. Am az igazságszolgáltatás manapság még nyílt ügyeknél is csigalassúsággal halad, — hát még akkor, ha minden tanúság, bizonyíték és érv nem több, mint az Isten és egy zavaros kontraktus.

Szívek a Din Thóra előtt

S amíg a bízarr perpatvar aktái elporosodtak az ügyesség polcain, Farkas Jakab teljes, végő nyomorba került. A nyomor pedig nagy sugalmazó, felkutatja a legrejtettebb lehetőségeket és a leghetetlenebb rejtekeket is.

És így került Farkas Jakab minden felmérhetetlen panaszai és elkeseredésével a hi-

vatalos egyház elé. Itt meghallgatták, megértelmezték és megszívlelték szavait, és elrendelték, hogy a család Farkassal együtt álljon Din Thóra elé.

A gyermeki szívet megidézték tehát a bíróság elé. Nem kétséges, hogy mi lesz az ítélet.

Két két alatt elintézik az összes állampolgársági kérvényeket

Nem jelentkeznék a felek. — Az eddig elutasítottak felebeszést elvetette a Curtea de Argeș.

(Sátmar, dec. 31.) Az állampolgársági kérvények ívrőlírálása teljes erővel folyik a városházán. A bizottság a legnagyobb körültekintéssel és lehető belátással intézi az ügyeket és inkább a közönségnek saját érdekeit sem tekintő indolenciáján, semminta bizottság rigorozitálásán mulik az, hogy egy csomó akta elintézetlenül hever még.

A bizottság az elmúlt hetek folyamán 1200 felet idézett be állampolgársági ügyök tisztázásának céljából, de a beidézetek közül 300 nem jelent meg a városházán. A bizottság ezeknek az ügyét természetesen nem tudja elintézni és az aktákat kényszerűleg félreteszi. Információink szerint az összes fűg-

A Din Thóra nem büntet, csak igazságot oszt. Súlyos hátrányt senki sem szenvedhet az elkövetkezendő határozat miatt. De azért igazi, mely tragédiák fognak lejátszódni az ősi bíróság előtt.

És a szív, amely nem engedelmkedett az erendőd, Istentől adatott érzéseknek, meg fog hátrálni ama társadalmi kényszerítő erő előtt, melyeket bogkottnak és hagyományoknak neveznek. (m. l.)

gő kérvényeket legfeljebb hét leforgása alatt verifikálják. A bizottság felszólítja a megidézetteket arra, hogy ezen két hét leforgása alatt jelentkezzenek, mert ellenkező esetben el-esnek az állampolgárságtól.

Ugyanis az állampolgársági törvény idevonatkozó paragrafusai rendkívül szigorú intézkedéseket tartalmaznak és a bizottság törvényadta kötelezettségeinél fogva kénytelen lesz a listáról való törlés fegyverével élni.

Erdekes hogy a Curtea de Argeș eddig elutasította az összes felebeszéseket. Ez azt bizonyítja, hogy a bizottság nemleges döntést csak a legvégső, tökéletesen megindokolt esetben hoz.

A dési halálautó tulajdonosa elmondja a szerencsétlenség részleteit

Bence Margit épen érdekes történetet beszélt... Kürthy Böske a napokban elhagyja a betegszobát.

A nagyiklodi halálhídnál történt autoszerencsétlenség még mindig élénken foglalkoztatja az erdélyi olvasóközönséget. Bennünk szatmáriakat különösen Kürthy Böske sorsa érdekel, akiről az első napon tragikus hírek érkeztek, de dési tudósítás alapján már a következő napon módunkban volt Sátmar volt kedvenc primadonnájának a haláláról szóló hírt megcáfolni. Tudósítónk meglátogatta a művésznőt, aki szerencsére csak könnyen sebesült meg. Ma érkezett távirat szerint

Kürthy Böske már teljesen jól van, néhány nap múlva fel is kelhet már az orvosok véleménye szerint.

A primadonna bátyáról Kürthy Gézáról szóló első hírek is tévesek, Kürthy Géza csak jelentéktelen horzsolást szenvedett.

Sorbán Vilmos a halálautó tulajdonosa, aki a fején sérült még és a dési kórházban fekszik, munkatársunknak elmondotta a szerencsétlenség részleteit. Idegesen, szaggatott mondatokban beszélt Sorbán, aki a következőket mondta.

— Tisztán emlékszem mindenre, Józan voltam. Igenis józan. Én is és mindnyájan józanok voltunk. A lapok tudósításai tévesek. A katasztrófa sem innen eredt. Én nem fé-

lek. De a tárgyi igazság ez: A tragikus sorsu Bence Böske mellettem ült. Nyugodtan vezettem az autót. Az utat is ismertem. De a művésznő — igen... a művésznő az egész uton beszélgetett. Nagyiklód előtt egy érdekes dologt magyarázott.

— A figyelmemet annyira lekötötte, hogy a halálhídról és a hirtelen kanyarodóról megfeledkeztem. Midőn észrevettem és a kormánykereket megszorítottam, már minden késő volt. A sikos uton az autó az árokba röpült.

— Borzalmas volt kérem — mondta és arca eltorzult. Pár másodperc. Borzalmas sikolyok. Én az autóból kidobtam magam. Mikor eszméletem tértem, a szétroncsolt autót alatt feküdt a művésznő. Mikor kihúztuk alóla, már halott volt szegény. Onnan mindnyájunkat ide, a kórházba szállítottak. Már csak én vagyok itt. A kedves autópártnér... borzalom rá gondolni, — már a földben fekszik.

— Én nyugodtan nézek a vizsgálat elé. A lelkiismeretem nyugodt és örülök, hogy a többiek már minden veszélyen túl elhagyhatták a kórházat.

Ezeket mondotta Sorbán, aki az autót vezette és véletlenül okozója volt a halálos katasztrófának.

HIREK

Janár 3-án

este 8 órai kezdettel a Dacia összes termeiben az Izr. Nőegylet és Népkönyvtár Egyesület

Estélye

melyen a képzőművészek remekait ábrázoló előszobrok és élőképek bemutatja. A vezetőség meghívókat nem bocsájt ki ezúttal kéri az érdeklődőket szíveskedjenek a jótékony cél érdekében minél számosabban megjelenni.

A közpénztárak évi mérlegét lezárják. Az államszámviteli törvény értelmében ma lezárják a dohánybeváltónak és a vámoknak évi mérlegeit. A mérlegzáráshoz kiküldött bizottság tagjai Cantunariu prefektus helyettesítésében Ferentiu polgármester és Dosa alpolgármester.

A Kósa-féle házorszolász, amint értesültünk, néhány nappal elmarad. A halasztás oka az, hogy a sorsjegyeket öt városban árusítják és az elszámolás így kissé nehézkesen halad. Ha az illetékes hatóságok beleegyeznek, a sorolást a nagyközönség szabad jelenléte mellett a városháza tanácstermében fogják megtartani. Így elkerülendő lesz az, hogy különböző kombinációk merüljenek fel a huzással kapcsolatban és minddoki meggyőződhetik majd arról, hogy nem segít semmi más, csupán a véletlen szerencse. Sorsjegyek egyébként már alig kaphatók s ajánlható az érdeklődőknek, hogy még a teljes kiárutás előtt gondoskodjanak a beszerzésről.

A csodarabbi utralalója. Máramaroszigeten tartózkodik egy galíciai híres csodarabbi, aki egy Adler Pinkász nevű szeszkereskedő vendége. Adlerék tejbe-vajba fűrésztöltték a híres vendőget, aki a mai napon visszament Galiciába. Az eset azért lett érdekes, mert a csodarabbival olyasmi történt, ami akármilyen közönséges halandóval megeshetik — ellopták az utralalóját. Nem valami kis batyura tessék gondolni, a csodarabbi utralalója jelentős értékes képviselt. Adlerék rengeteg élelmiszert és ajándékot hordtak össze és mit tesz isten, aznap éjszaka betörők jártak Adleréknél és semmit sem vittek el, csak a csodarabbi utralalóját. Nemcsak az utralalója veszett el a csodarabbinak, hanem a tekintélye is elhalványodott, mert azt kérdezik a zsidók Sigheten, hogy ha olyan csodarabbi ez a csodarabbi, miért nem látta meg mindentlátó szemeivel a tolvajlást?

B. U. E. Kivánok nagyra becsült vendégeimnek és barátainak **Tatay Pál** Victoria kávé.

Tartós cipőket Egri készít. Satu-Mare, Várdomb-u. 9.

Verekedő postahivatalnokok. Máramaroszigetről jellek: Tegnap este négy regálen postahivatalnok nagy botrányt rendezett a Fő-utcán azzal, hogy a zsidó járőkelőket inzultálták. Egy Feurverker nevű fuvaros szembeszállt a köledőkkel, amiből verekedés támadt és Feurverkert a vállán megszurták. A négy postahivatalnokot bevitték a rendőrségre.

A Victoria kávéház pár éve amióta Palibácsi átvette ezt a kellemes szolid szórakozó helyélet Szatmárnak ahová a város közönsége szívesen és örömmel eljár annál is inkább mert ebben a helyiségben megkapja a pihenésnek és szórakozásának elengedhetlen feltételét az intimitást. Nemrég fejezték be a renoválásokat ami teljes kényelmet nyújt a közönségének.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szerdán fél 8 órai kezdettel C. bérlet Gyere be rózsám új táncok.
Szerdán szilveszter éjjeli nagy piros Cabaret. Bérletazületben fél 11 órai kezdettel.
Csütörtökön Szent Péter esernyője.
Pénteken Szent Péter esernyője. Szombaton Huncut a lány.

Apró hirdetések

Butorozott szobát keresek lehelőleg a Fő-tér közelében. Ajánlatokat „Magas ár jellegre” a kiadóba kérek

Börgarnitúra és gyermekkosci eladó Hermannál Bul. Besarabilor (Bathányi-u.) 11.

Volt Hungária épületben üzlet céljaira vagy gár részére nagy helyiség kiadó. Érdeklődni a tulajdonosnál.

Utlevél Vizumokat

szerez gyorsan, pontosan és legolcsóbb áron.
Futár minden nap!

Berger és Katz
utlevél vizumoztatási iroda
Str. Horia (Károlyi-köz) 2.

Üzlet átépítés folytán a raktáron levő

Gyermek játékokat

és

Diszmuárukat

miuden elfogadható áron

kiárusítjuk.

Fekete Vasudvarban

P. Bratianu 8. Telefon 72.

Oroszlán és lán-
cos gallérok az
összes létező
formákban
gyári árban
Kardosnál

Harisnyák

és zoknikban

legnagyobb választék

ICZKOVITS

TESTVÉREKNEL

Piața Brătianu (Deák-tér)

LOVÁSZ

elsőrangú szabósa.

Fővárosi munkások.

Lengyel kabátok és

más különlegességek.

Piața Brătianu (Deák-tér) 2.

Ne üljön fel

hangzatos hirdetéseknek

Győződjék meg,

hogy a legjobban csnk

Vajda-féle

cípfüzletben vásárolhat

melyen leszállított árban az idény előre haladás miatt **Rákóczi-utca 27.** Püspöki áruház volt „BATA” bizományos vásdászipők, hó- és sár-cipőkben nagy választék.

Csak az tudja meg, hogy

utlevelek

vizumozását s mindennemű közvetítést a leggyorsabban s legbiztosabban eszközöl

Lebovits

Bathányi-u. 1. Telefon 228.

Alapított 1893-ban

Horváth

diszítő-festő

str. Moldova (Bercsényi-u.) 7.

Készít:

templom-, szoba-, cim-
festést, tapétázást és
mázolást művészi
kivitelen

5000 különböző minta

Hirdessen a
Friss Ujságban

Bördiszmű Börönd Táska

árak gyári lerakata
Porcellán
figurák
Nippe
nagy választékban.

Alkalmi és
ajándék
tárgyak

IMPERIAL

diszmuáruház

Cégtulajdonos: Molnár József.

Calea Traian (Attila-u.) 2.

Molnár-ház

Fiwe a Clok

Frack, Smoking
ingek patyolat
szép kivitelen,
gyári árban
Kardosnál

ÉRTESÍTÉS

Tisztelettel
közöljük, hogy
kizárólag Satu-Maren
b. vevőkönsege részére
nag y o b b mennyiségű

karácsonyi és újévi
ajándéknak

legalkalmasabb szép izlé-
ses és a jelenlegi
pénzviszonyoknak
megfelelő olcsó

árakban
megállapított

bördiszmű, börönd
és koffer

ár u k a t készítettünk és
azok eladását egyedüli
lerakatunkban

Str. Lucaci (v. Hám
János-u.) 10.

az Európa épületben
december 4-én

megkezdjük.

Minden december
hóban vásárolt aján-
dék tárgyba a kívánt
nevet színarany nyo-
mással a gyár díj-
mentesen eszközöl

Böráruiparir. t.

Hirdessen a Friss Ujságban

Gyerekjátékok, babák,
valamint egyéb újévi
ajándékok legolcsóbb-
:: ban szerezhetők be ::

Mertz József
üzletében.